

Konguta looduskaitseala kaitsekorralduskava 2010-2019

08/02/2010

KESKKONNAAMET

SISUKORD

1. KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE TAUSTINFORMATSIOON.....	3
2. ISELOOMUSTUS	3
2.1 ÕIGUSLIK ALUS - KAITSEALA KUJUNEMINE JA STAATUS	3
2.2 EESMÄRK JA KAITSEKORD	4
2.2.1 KAITSE EESMÄRK	4
2.2.2 KAITSEKORD	4
2.3 BIOGEOGRAAFILINE ISELOOMUSTUS	5
2.3.1 ÜLDISELOOMUSTUS	5
2.3.2 MAASTIK, ELUPAIGAD JA ELUSTIK	6
2.4 MAAOMAND JA MAAKASUTUS	7
2.5 KAITSEALA INFRASTRUKTUUR	7
3. VÄÄRTUSED	7
3.1 ELUSTIK	7
3.2 ELUPAIGAD - METSAD	7
4. EESMÄRGID JA OHUD.....	8
4.1 KAITSEKORRALDUSE EESMÄRGID	8
4.2 OHUTEGURID	8
5. KAVANDATAVAD TEGEVUSED, EELARVE JA AJAKAVA.....	9
5.1 METSADE JA KRAAVIDE MAJANDAMISE ÜLDPÕHIMÕTTED	9
5.2 KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED	9
5.3 EELARVE JA AJAKAVA	11
6. TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	13
7. ETTEPANEKUD KAITSE-EESKIRJA MUUTMISEKS	13
KASUTATUD KIRJANDUS JA MATERJALID	

1. KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE TAUSTINFORMATSIOON

Vastavalt looduskaitseaduse § 25 on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks ning sisaldab: 1) kaitseala mõjutavaid olulisi keskkonnategureid ja nende mõju loodusobjektile; 2) kaitse eesmärged ja nende saavutamiseks vajalikke töid, sealjuures hinnates ka tööde tegemise eelisjärjestust, ajakava ning mahtu; ning 3) kava elluviimise hinnangulist eelarvet. Lisaks tuleb leida kompromissid erinevate väärtuste kaitsmise vahel ning määratleda kriteeriumid, mille alusel on võimalik otsustada väärtuste säilimise üle.

Kaitsekorralduskava koostamist korraldab Keskkonnaamet ning kontrolli kava koostamise üle teostab Keskkonnaministeerium.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Keskkonnaamet avaldab informatsiooni kaitsekorralduskava kinnitamise kohta 10 tööpäeva jooksul pärast kinnitamist Keskkonnaameti veebilehel.

Konguta looduskaitseala (kaitseala) kaitsekorralduskava (edaspidi kava) eesmärk on:

- Määrata kaitseala kaitsekorralduslikud juhised ning vajalikud kaitsekorralduslikud tegevused järgmiseks kaheksaks aastaks (kaitsekorraldusperiood);
- Anda alus tegevuste eelisjärjestamise ja tegevusplaani koostamise jaoks;
- Tagada kaitseala majandamise ja kaitsekorralduse jätkusuutlikkus;
- Luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tegevuste rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel juhendatakse Eesti Vabariigi kehtivast seadusandlusest ja Keskkonnaministri määrusest 20. oktoobrist 2009. a nr 60 „Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine“.

Konguta LKA kaitsekorralduskava koostamise tellis Riikliku Looduskaitsekeskuse Jõgeva-Tartu regioon ja rahastas Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus. Kava koostajateks on Silvia Pihu ja Mare Leis. Andmete ja nõuannete eest on tänu ärateeninud Kadri Tali, Maris Paju ja Eike Vunk.

Kava uuendamist ning ajakohastamist koordineeris Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regiooni kaitse planeerimise spetsialist Ain Vellak.

2. ISELOOMUSTUS

2.1 ÕIGUSLIK ALUS - KAITSEALA KUJUNEMINE JA STAATUS

Konguta LKA asutati Vabariigi valitsuse 10. märtsi 2006. a. määrusega nr 70 „Konguta looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“.

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 2 alapunktist 115 kuulub kaitseala loodusala koosseisu.

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

2.2 EESMÄRK JA KAITSEKORD

2.2.1 KAITSE EESMÄRK

Vastavalt Konguta looduskaitseala kaitse-eeskirjale on ala kaitse eesmärgiks kauni kuldkinga (*Cypripedium calceolus*) kaitse. Tegu on Euroopa nõukogu 92/43/EMÜ direktiivi liikide elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta II lisas nimetatud liigiga, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik .

Kaitse-eeskirja kaitse eesmärkidele lisanduvad veel Loodusdirektiivi V lisa ja III kategooria kaitsealused liigid (ungrukold (*Huperzia selago*), pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), võõthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*) ja suur käopõll (*Listera ovata*).

2.2.2 KAITSEKORD

Kaitseala maa- ja veeala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele sihtkaitsevööndisse.

Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.

Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.

Kaitsealal on lubatud jahipidamine.

Kaitsealal on lubatud kuni 10 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades. Rohkem kui 10 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistatud ning tähistatud kohtades ning rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses.

Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) telkimine ja lõkke tegemine;
- 4) uute ehitiste püstitamine.

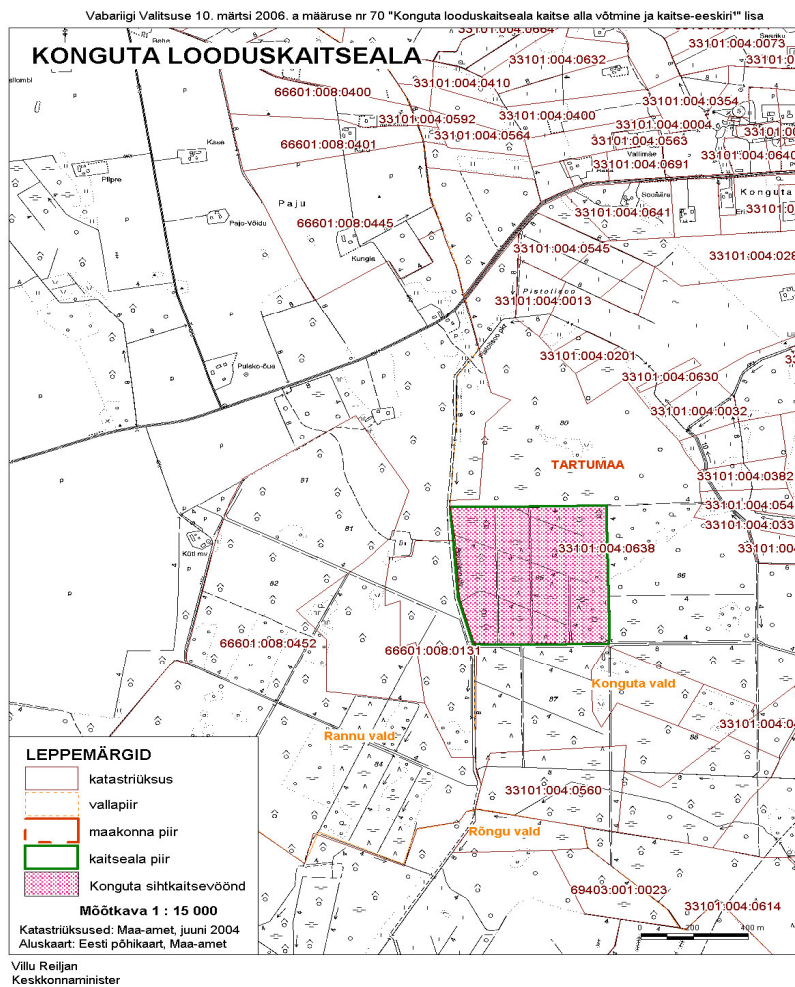
Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

2.3 BIOGEOGRAAFILINE ISELOOMUSTUS

2.3.1 ÜLDISELOOMUSTUS

Konguta LKA asub Tartu maakonnas Konguta vallas (joonis 1). Kaitseala koosneb ühest metsakvartalist ja selle piiriks on läänes Pistolisoo peakraav, lõunas pinnastee ja mujal metsasihid. Kaitseala pindala on 30,2 ha. Kogu kaitseala kuulub hooldatavasse sihtkaitsevööndisse.

Joonis 1. Konguta looduskaitseala skeem.

2.3.2 MAASTIK, ELUPAIGAD JA ELUSTIK

Kaitseala asub Ugandi lavamaa ja Võrtsjärve madaliku piiril, karbonaatse katttega moreentasandikul. Maastikuliselt kaitseala erilist väärtust ei oma.

Elupaiku ja elustikku käsitletakse pikemalt väärtuste peatükis. Kaitsealal levivad peamiselt kõdusoometsad. Elustikust on peamiselt teada looduskaitsealused liigid: alal teostati 2007.a. seoses kuldkinga üldise inventuuriga kuldkinga inventeerimine, mille käigus leiti ka teisi kaitsealuseid taimi. Kaitsealuseid samblaliike ei leitud. Looduskaitsealuseid taimi on kaitsealal ka hiljem inventeeritud. Lisaks sellele on ümbruskonnas ohttrasti levimas ja juba ka kaitsealale levinud ohtlik invasiivliik - Sosnovski karuputk (*Heracleum sosnowskyi*). Liiginimestikud on koostatud taimeliikide ja samblike kohta (Ingerpuu et al 2009).

2.4 MAAOMAND JA MAAKASUTUS

Konguta kaitseala maa kuulub RMK Tartumaa metskonnale, katastriüksuse tunnus 33101:004:0638. Tegemist on maatulundusmaa ja metsamaaga.

2.5 KAITSEALA INFRASTRUKTUUR

Kaitseala piirid on tähistatud. Teid, elektriline ja muid kommunikatsioone kaitsealal ei esine.

3. VÄÄRTUSED

3.1 ELUSTIK

Peamiseks kaitstavaks taimeliigiks alal on **kaunis kuldking** (*Cypripedium calceolus*), mis kuulub II kaitsekategooriasse ja Loodusdirektiivi II lisa liikide hulka. 2009.a. seirel (T. Hirse) on leitud mõnikümmend isendit, nii vegetatiivsed kui ka õitsvaid. Kuldkinga populatsioon kaitsealal on hajutatud, suhteliselt väike, kuid hetkel siiski elujõuline, seisund hinnatud heaks, kuid kannatab kohati siiski valgusepuuduse all.

Peale selle leidub alal rohkesti pruunikat pesajuurt (*Neottia nidus-avis*), hajusalt suurt käopõlle (*Listera ovata*) ja vööthuul-sõrmkäppa (*Dactylorhiza fuchsii*), kõik III kaitsekategooria liigid, ja mõned väikesed kogumikud ungrukolda (*Huperzia selago*), III kaitsekategooria, Loodusdirektiivi V lisa. Kõik nimetatud liigid on kantud andmebaasi EELIS. Nimetatud liikide populatsioonid alal on suhteliselt väikesed, ent elujõulised ja väärivad sellistena kaitset.

EELISe andmetel elutseb kaitsealal ka väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), kes kuulub I kaitsekategooriasse ja Linnudirektiivi I lisasse. Viimastel aastakümnetel puuduvad aga andmed kotka pesitsemise kohta nimetatud kohas. Hetkel on pesa maha jäetud ja seega puudub vajadus kaitsemeetmeteks kaitsealal. Ka konnakotka regulaarset seiret kaitsealal ei toimu.

3.2 ELUPAIGAD - METSAD

Metsakorralduse 2003.a andmetel esinevad alal valdavalt kõdusoometsad (22 ha), osaliselt ka naadi-salumetsad (4 ha). Kõdusoo tüübirühma valitsemise tingib ala ümbritsev ja läbiv tihe kraavitus. Suuremas osas on mets küps või üleeseisnud, 88-138 a (138 a eraldisi 16 ha!), ehkki esineb ka nooremaid eraldisi. Kõdusoo tüübi tõttu ei ole metsi klassifitseeritud Natura 2000 elupaigatüüpidega. Samas on alal leitud metsa vääriselupaik (VEP nr 150053), mis on klassifitseeritud kui märgala mets. Võimalik on ka teiste väärtuslike metsakoosluste esinemine alal, selleks tuleks korraldada täiendav inventuur. Metsa kaitse peaks olema nimetatud ka kaitseeesmärgina.

4. EESMÄRGID JA OHUD

4.1 KAITSEKORRALDUSE EESMÄRGID

Kaitseala kaitse-eesmärk on sõnastatud kaitse-eeskirjas kui Euroopa nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta II lisa nimetatud liigi kaunis kuldking, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, kaitse.

See eesmärk jääb siiski üsna piiratuks. Täpsustatud eesmärgid võiks olla:

- 1) Loodus direktiivi II lisa nimetatud liigi, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, kaitse.
- 2) Loodusdirektiivi V lisa ja III kategooria kaitsealuste liikide (ungrukold, pruunikas pesajuur, vööthuul-sõrmkäpp, suur käöpõll) kaitse.
- 3) Vanade metsakoosluste kaitse.

4.2 OHUTEGURID

1) **Valguse puudus kauni kuldkinga kasvukohtades.** Eraldises 8, mis on noor (27 a) tihe kuuselehtpuu-salumets ja kus paikneb enamik kuldkinga kasvukohti, on tihe ja rohkesti leidub ka alusmetsa liike, nii et kokkuvõttes on puu- ja põõsarinde liitus praktiliselt 100%. Seetõttu kannatab kuldking seal tõsise valgusepuuduse all. Mõningane valgusepuudus valitseb kohati ka vanemates puistutes paiknevates kasvukohtades.

2) **Ohtlik invasiivliik Sosnovski karuputk.** Nimetatud liik on ümbruskonnas väga levinud ja on leitud kasvukoht ka kaitsealalt. Sosnovski karuputke leviala on kantud ka EELIS andmebaasi. On alustatud ka tõrjega (mürgitamine) 2008. a, kuid 2009. a on EELIS andmetel leviala pigem laienenud. Seega tuleb tõrjega ja paralleelse seirega kindlasti jätkata. Valgustusraied ja häilude rajamine võivad paraku avada võimalusi laialdasemaks levikuks ka Sosnovski karuputkele.

3) **Külastamine.** Metsade looduslikkuse säilimisel on need suhteliselt halvasti läbitavad ning suurt külastuskoormust ei ole karta. Siiski, teele lähedastes kuldkinga kasvukohtades võiks seda liiki ka huvilistele tutvustada.

5. KAVANDATAVAD TEGEVUSED, EELARVE JA AJAKAVA

5.1 METSADE JA KRAAVIDE MAJANDAMISE ÜLDISED PÕHIMÕTTED

Konguta LKA metsades peab säilima koosluste vanuseline ja liigiline mitmekesisus. Neid metsi võib piiratud mahus kaitsealuste liikide elutingimuste tagamiseks kujundada, kuid selle käigus ei tohi väheneda metsatüüpidele iseloomulik looduslik liigiline ja vanuseline struktuur.

Puu- ja põõsarinde kujundamise käigus

- säilitatakse piirkonnale iseloomulike elupaikade esindatus, nii et metsade looduslik struktuur püsiks ja paraneks;
- raiete tegemisel jälgitakse, et antud metsatüüpidele iseloomulik vanuseline ja liigiline mitmekesisus ei väheneks;
- raiete käigus üldjuhul säilitatakse lamavad puud. Tormimurru korral võib koristada suuremad pikali kukkunud puude kogumid. Säilitada tuleb üksikud suured vanad surnud jalalseisvaid puud;
- puistutesse peavad pärast raiet jääma kõik seal enne raiet olnud bioloogilised elemendid (erinevad liigid ja vanusegrupid jne.).

Kraavide hooldustööd ei ole looduskaitse seisukohalt vajalikud, kaitseala sisestel kraavidel peaksid need olema välistatud. Kui hooldustööd osutuvad kaitsealaga piirnevatel kraavidel siiski vajalikuks, siis nende teostamisel tuleb järgida alljärgnevat põhimõtteid:

- Kraavide peamine hooldustöö on voolusängide puhastamine risust ja settest, koprapaisude likvideerimine ja trupid uundamine. Looduskaitsealalt on nimetatud töid soovitatav teha külmunud pinnasega;
- Kraavide puhastamisel tuleb väljatõstetav pinnas paigaldada kraavi kaldale soovitatavalt väljaspool kaitseala ja hajutada materjal ümbritsevale alale, et vältida pinnavee valgumist tõkestava valli tekkimist kraavikaldale.
- Trupid paigaldamise ja muude maaparanduslike tööde korral ei tohi muuta veetaset.

5.2 KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

1) **Hooldusraied kuldkinga kasvukohtades.** Esmane prioriteet on valgustingimuste parandamine eraldises 8, mis on noor (27 a) tihe lehtpuu-kuusesalumets. Rohkesti leidub seal ka alusmetsa liike, nii et puu- ja põõsarinde liitus kokku on kohati 100%. Seal tuleb kindlasti teostada hooldusraiet, raiudes välja nii noori kuuski kui ka lehtpuid kui ka põõsarinde liike nii, et liitus ei ületaks 60%. Soovitatav on raiuda häiludena. Puit ja oksad tuleb ära vedada, raieid teostada vaid külmunud pinnasega. Ka edaspidi tuleb ala seirata ja vajadusel tegevust korrata. Vanas metsas peab vajaduse korral raieid teostama väikeste häiludena, jättes kasvama vanad männid jt vanad

puud, raiudes välja teise rinde kuuski ja nooremaid lehtpuid. Mujal kui kuldkinga kasvupiirkonnas ei peaks metsakooslusi kujundama.

2) **Natura metsaelupaikade inventuur** on vajalik kaitseala metsa looduskaitse väärtuse väljaselgitamiseks ja vajadusel kaitsemeetmete planeerimiseks.

3) **Kaitseala tähistamine.** Kaitseala on juba tähistatud 2007.a Riikliku Looduskaitsekeskuse poolt. Tähistusi tuleb vajadusel uuendada.

4) **Sosnovski karuputke inventeerimine ja tõrje alal ning ümbruskonnas.** Karuputke leviala on kantud EELISE andmebaasi ja alustatud on ka tõrjega, kuid leviala on EELISE andmetel pigem suurenenud, seega tuleks täiendavalt inventeerida nii kaitsealal kui selle ümbruses. Tõrjet tuleb jätkata kogu ümbruskonna levialal, seejuures järgides karuputke tõrjeprogrammi meetodikat ja nõudeid. Paralleelselt tõrjega peab toimuma tulemuslikkuse seire. Tõrje toimub „Karuputke (*Heracleum*) võõrliikide ohjamiskava aastaks 2010“ (kinnitatud keskkonnaministri käskkirjaga 11.02.2010 nr 182) alusel.

5) **Seire.** Kindlasti tuleb jätkata kauni kuldkinga ja Sosnovski karuputke seiret alal vastavalt väljatöötatud meetodikale kaitsealuste ja invasiivsete liikide seire osas. Kauni kuldkinga seire eesmärgiks on jälgida selle liigi kui ala ühe peamise kaitse-eesmärgi seisundit ja vajadusel muuta kaitsemeetmeid. Seiresamm vajab täpsustamist. Karuputke seire eesmärgiks on jälgida selle tõrje tulemuslikkust.

6) **Kaitseala valitsemine ja järelevalve.** Tegevus toimub riigieelarvelise finantseerimise raames ja eraldi finantseerimist pole planeeritud.

7) **Kaitse-eeskirja muutmine.** Kaitse-eeskirja tuleb muuta täiendamaks ala kaitse-eesmärke (vt ptk 4.1).

Väärtuste tabel:

Väärtus	Ohutegurid	Tegevused
Kaunis kuldking	Valguse puudus	Valgustusraie kasvukohtades
	Sosnovski karuputk	Seire ja tõrje
		Seire
III kategooria kaitsealused liigid	Elupaikade hävitamine, elupaikade soodsa seisundi halvenemine, liikide korjamine	Elupaigatingimuste soodsa seisundi tagamine
Võimalikud Natura metsaelupaigatüübid	Tüübid on määramata	Inventuur ja vajadusel kaitsemeetmete väljatöötamine.

5.3. EELARVE JA AJAKAVA

Eelarve on esitatud ligikaudselt, sest täpsed tööde hinnad selguvad konkreetsete tööde hankel. Vajalikud tegevused on prioritseeritud vastavalt sellele, kas tegevus on vajalik otseselt kaitseala kaitse-eesmärkide täitmiseks ja finantside olemasolul. Tegevused on jaotatud kolmeks prioriteediks. Esmane prioriteet (I) on tegevused, mis on otseselt vajalikud kaitse-eeskirjas sätestatud kaitse-eesmärkide täitmiseks, samuti seadusega ette nähtud kohustuslikud tegevused. Teine prioriteet (II) on tegevused, mis on vajalikud kaitseala arendamiseks ja tutvustamiseks.

Tegevuskava tabelisse on koondatud eelnevates analüüsides esitatud tegevused, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskava kehtivusperioodil.

Kõik maksumuste hinnangud on antud 2010. aastal kehtivate tasumäärade ja turuhindade baasil.

Tabel kaitsekorralduslike tegevuste kohta 2010-2019

Jrk nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Elluviija	Prioriteet	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Tegevuse maksumus kokku
Inventuurid, seired, uuringud															
1	Kauni kuldkinga seire	Tulemus-seire	KA	I		X		X		X		X		X	X
2	Natura metsaelupaigatüüpide inventuur	Inventuur	Huvilised	II		15000									15000
Hooldus-, taastamis- ja ohjamistegevused															
3	Kauni kuldkinga hooldustööd (valgustusraie)	Liigi elupaiga hooldustöö	RMK, Huvilised talgulised	I			10000								10000
Loodusõppe- ja puhkemajanduslikud tegevused															
Tähistamine															
4	Tähiste uuendamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	I				12000							12000
Kavad, plaanid, eeskirjad															
5	KE ja KKK muutmine	Kaitsekorra muutmine	KA	I										15000	15000
	KOKKU					15000	10000	12000						15000	52000

6. TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Tulemuslikkuse hindamise käigus analüüsitakse saavutatud tulemust kavandatud tegevuse osas. Ohustatud liikide kaitse eesmärgil tehtavate tegevuste tulemuslikkust saab hinnata kaitstavate liikide seisundi järgi - arvukuse muutused, sigimisedukus, elujõulise populatsiooni säilimine jne. Seire peab aitama hinnata, kas kaitsekorralduslikud võtted võimaldavad täita ala kaitse-eesmärke, milleks tuleb teostatavad kaitsetegevused registreerida.

Tulemuslikkuse hindamisel tuleb analüüsida, kas tegevus aitas kaasa kaitse-eesmärkide saavutamisele või mitte ja kui edukalt. Analüüs peab sisaldama hinnangut tehtud kulutuste ja saavutatud tulemuste suhtes. Tulemuslikkuse hindamist tehakse kolmeaastase sammuga. Kogu kava analüüsitakse kaitsekorraldusperioodi lõpus, millest lähtudes koostatakse järgmiseks perioodiks uus kaitsekorralduskava.

Kaitsekorraldus Konguta LKAI- loetakse tulemuslikuks, kui

- kuldkinga populatsioon on endiselt heas seisundis, arvukus on vähemalt sama ja õitsvate võsude arv on suurenenud,
- teiste kaitsealuste liikide populatsioonid on säilinud või suurenenud,
- metsad väljaspool kauni kuldkinga kasvuala on säilinud võimalikult loodusliku struktuuriga või nende ilme on muutunud looduslähedasemaks,
- karuputk ei esine kaitsealal ja tema levikut ümbruses on oluliselt vähendatud.

7. ETTEPANEKUD KAITSE-EESKIRJA MUUTMISEKS

Ettepanek 1: Paragrahv 1 lõige 1 on vaja kaasajastada, sest kaitse eesmärgid on täienenud.

Võimalik sõnastus: Loodusdirektiivi V lisa ja III kategooria kaitsealused liigid (ungrukold, pruunikas pesajuur, vööthuul-sõrmkäpp, suur käopõll) ja vanade metsakoosluste kaitse.

Selgitus: Kaitse-eeskirja tuleb muuta, kuna alalt on peale kauni kuldkinga leitud ka III kaitsekategooria taimeliike. Kaitset väärivad ka kaitseala vanad metsad, ehkki need ei klassifitseeru Natura elupaigatüüpidenä.

KASUTATUD KIRJANDUS JA MATERJALID

Arold, I. 2005. Eesti maastikud. Tartu.

Eesti Looduse Infosüsteem EELIS.

<http://eelis.ic.envir.ee/w4/default.asp?topic=qry.ART&id=415> seisuga 30.11.2007.

Eesti Vabariigi seadused. Riigi Teataja.

EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest. – EÜT L 206, 22.07.1992, 7-50.

Ingerpuu, N., Suija, A., Vellak, K. (2009) Ohustatud taime- ja samblikuliikide inventeerimine Jõgeva-Tartu regiooni viiel kaitsealal kaitsekorralduskava koostamiseks. TÜ ökoloogia ja maateaduste instituut botaanika osakond 69 l.

Kaitseala kaitsekorralduskava koostamise juhend (06.05.2001).

http://eelis.ic.envir.ee/avalik/el_fil/kkkjuhend.rtf

Kull, T. ja Tali, K. Kuldkinga kaitsekorralduskava 2002-2007. Tartu.

Maa-amet. <http://www.maaamet.ee> seisuga 30.11.2007.

Metsaregister. <http://register.metsad.ee/avalik/> seisuga 30.11.2007.

Paal, J. 2004. "Loodusdirektiivi" elupaigatüüpide käsiraamat. Digimap OÜ, Tallinn.

Konguta looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud Vabariigi Valitsuse 10. märtsi 2006. a määrusega nr 70 ([RT I 2006, 13, 98](#)),
jõustunud 24.03.2006

Muudetud järgmiste määrustega (vastuvõtmise aeg, number, avaldamine Riigi Teatajas, jõustumise aeg):

19.01.2009 nr 13 ([RT I 2009, 7, 48](#)) 1.02.2009

19.03.2010 nr 37 ([RT I 2010, 13, 70](#)) 1.04.2010

Määrus kehtestatakse «[Looduskaitseaduse](#)» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Konguta looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Konguta looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) võetakse kaitse alla nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta II lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, kaitseks.

(2) Kaitseala maa- ja veeala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele sihtkaitsevööndisse.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Tartu maakonnas Konguta vallas Konguta külas.

(2) Kaitseala välispiir on esitatud kaardil määruse lisas³.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.
([RT I 2009, 7, 48](#) – jõust. 1.02.2009)

2. peatükk KAITSEALA KAITSEKORD

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju ja seeni kogu kaitsealal.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.

(3) Kaitsealal on lubatud jahipidamine.

(4) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitseeeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses.

(5) Kaitsealal on lubatud kuni 10 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohas. Rohkem kui 10 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohas ja rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

(6) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud:

- 1) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja veerežiimi taastamine;
- 2) koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures metsakoosluse kujundamisel on kaitseala valitsejal õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas;
- 3) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus.

§ 5. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) telkimine ja lõkke tegemine;
- 4) uute ehitiste püstitamine.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;

- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

§ 6. Kaitsealal vajalik tegevus

Kaitsealal on kaitse-eesmärgi saavutamiseks vajalik puu- ja põõsarinde kujundamine ning harvendamine.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) Kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, on Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus seada kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid.

[\(RT I 2009, 7, 48\)](#) – jõust. 1.02.2009)

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53).

² Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj» lisa 1 punkti 2 alapunktist 115 hõlmab kaitseala Konguta loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

³ Kaitseala välispiir on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (möötkava 1:10 000) alusel, kasutades Eesti Metsakorralduskeskuse koostatud Elva metskonna 1993. aasta puistuplaani (möötkava 1:20 000) ja maakatastri andmeid seisuga juuni 2004. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

[\(RT I 2010, 13, 70\)](#) – jõust. 1.04.2010)

Uuritus

Kaitseala elustikku ega elupaiku ei ole süstemaatiliselt ja põhjalikult uuritud. Ühegi organismirühma täielikke liiginimekirju ala kohta teadaolevalt koostatud ei ole.

Siiski on alalt leitud mitmeid kaitsealuseid taime- ja loomaliike. Alal tehti 2007. a seoses kuldkinga üldise inventuuriga liigi inventeerimine.

Ingerpuu, N., Sujja, A., Vellak, K. (2009) Ohustatud taime- ja samblikuliikide inventeerimine Jõgeva-Tartu regiooni viiel kaitsealal kaitsekorralduskava koostamiseks. TÜ ökoloogia ja maateaduste instituut botaanika osakond 69 l.